

SEMINAR 2 MLEKO DOMŽALE

KGZ MLEKO DOMŽALE

DATUM: 25. 11. 2025

URA: 13.00

LOKACIJA: KIDRIČEVA CESTA 63A, 4220 ŠKOFJA LOKA

UPORABA MLEKA

VABIMO VAS NA SEMINAR IZBRANA KAKOVOST – MLEKO, KJER BOMO PREDSTAVILI SODOBNE PRISTOPE, TRENDE IN PRAKTIČNE MOŽNOSTI UPORABE MLEKA V KMETIJSKI IN PREHRANSKI PRAKSI.

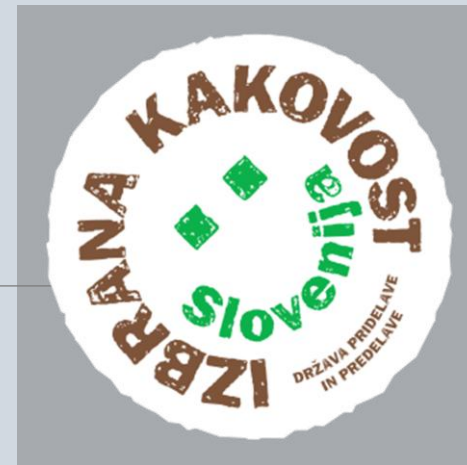

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

- Operacija je sofinancirana v okviru Strateškega načrta SKP 2023–2027 za Slovenijo.

- Financira: Evropska unija, Republika Slovenija, Skupna kmetijska politika.

- KGZ Škofja Loka

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

1. UVOD: Pomen nacionalne sheme “Izbrana kakovost – Slovenija”

- Namen in vloga sheme pri krepitvi zaupanja v slovensko pridelavo mleka
- Shema »Izbrana kakovost – Slovenija« je bila vzpostavljena kot **uradna nacionalna shema kakovosti**, s katero država potrjuje, da izdelek izvira iz Slovenije in da **izpolnjuje dodatne, višje zahteve kakovosti** od tistih, ki jih določa zakonodaja Evropske unije in Republike Slovenije.
- V praksi to pomeni, da ima mleko, označeno z oznako Izbrana kakovost – Slovenija, **zagotovljeno poreklo, dokumentirano sledljivost, in dokazano kakovost** od pridelave do končnega izdelka.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

1. UVOD: Pomen nacionalne sheme “Izbrana kakovost – Slovenija”

- **Glavni namen sheme:**
- **Zagotavljanje zaupanja potrošnikov** – potrošnik lahko z oznako »Izbrana kakovost« prepozna živila, ki so resnično slovenskega izvora, preverjena in nadzorovana.
- **Spodbujanje lokalne pridelave in predelave** – shema krepi vlogo slovenskih kmetov in mlekarjev, saj spodbuja uporabo domačih surovin in ohranja delovna mesta v lokalnem okolju.
- **Povečevanje transparentnosti** – potrošnik ima možnost slediti celotni verigi: od kmeta, preko mlekarne, do trgovine.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

1. UVOD: Pomen nacionalne sheme “Izbrana kakovost – Slovenija”

- **Zagotavljanje višje kakovosti in varnosti** – shema vključuje dodatne zahteve glede kakovosti mleka (npr. nižje število mikroorganizmov in somatskih celic, odsotnost antibiotikov, uporaba krme brez GSO).
- **Krepitev ugleda slovenskega kmetijstva** – “Izbrana kakovost” ni le oznaka, temveč zaveza, da pridelava poteka odgovorno, skladno z najvišjimi standardi in v spoštovanju do narave in potrošnika.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

1. UVOD: Pomen nacionalne sheme “Izbrana kakovost – Slovenija”

- **Družbeni pomen:**

- Shema neposredno vpliva na **zaupanje v slovensko mlečno verigo** – od kmetov, ki pridelujejo mleko, do mlekarne, ki ga predeluje, in končno do potrošnika, ki ga kupi.
- V času, ko je trg nasičen z uvoženimi izdelki, je *oznaka Izbrana kakovost – Slovenija* jasen signal **verodostojnosti**, ki potrošniku zagotavlja, da podpira **slovensko pridelavo** in da izdelek ni le lokalnega porekla, temveč tudi **višje kakovosti in varnosti**.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

Vloga Ministerstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) in certifikacijskih institucij

1. Vloga Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP)

- Ministrstvo je nosilec in upravljaavec nacionalne sheme kakovosti “Izbrana kakovost – Slovenija”.
- Njegove ključne naloge so:
 - sprejemanje pravilnikov in specifikacij, ki določajo pogoje za pridobitev oznake “Izbrana kakovost”;
 - vodenje registra certificiranih proizvajalcev in izdelkov,
 - podeljevanje dovoljenj za uporabo znaka “Izbrana kakovost – Slovenija”;

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

Vloga Ministerstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) in certifikacijskih institucij

- **nadzor nad izvajanjem sheme**, v sodelovanju z drugimi državnimi organi (npr. UVHVVR – Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin);
- **promocija in ozaveščanje potrošnikov** o pomenu nacionalnih shem kakovosti.
- S tem MKGP skrbi, da sistem deluje pregledno, pošteno in skladno z evropskimi standardi kakovosti ter da je vsak izdelek, označen s tem znakom, **uradno preverjen in potrjen**.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

Vloga Ministerstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) in certifikacijskih institucij

2. Vloga certifikacijskih institucij

- Neodvisne **certifikacijske hiše** (npr. Bureau Veritas, IKC Inštitut za kontrolo in certifikacijo, SIQ ipd.) izvajajo **zunanji nadzor in potrjevanje skladnosti** proizvajalcev in predelovalcev s pogoji sheme.
- Njihove naloge vključujejo:
- izvajanje **inšpekcijskih pregledov** na kmetijah in v mlekarni,
- preverjanje **evidenc, postopkov in analiz mleka**,
- odvzem vzorcev in laboratorijsko testiranje,

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

Vloga Ministerstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) in certifikacijskih institucij

- izdajo ali podaljšanje **certifikata o skladnosti**,
- poročanje ministrstvu o rezultatih nadzora.
- Certifikacijska institucija **deluje neodvisno od proizvajalca in države**, kar daje sistemu dodatno verodostojnost. Le kmetije in mlekarne, ki izpolnjujejo vse predpisane pogoje, smejo uporabljati znak *“Izbrana kakovost – Slovenija”* na svojih izdelkih.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

Sklepna misel

- Shema *Izbrana kakovost – Slovenija* združuje **državo, certifikacijske institucije, pridelovalce in potrošnike** v skupni verigi zaupanja.
- Za potrošnika je to **jamstvo**, da kupuje preverjeno domače živilo, za proizvajalca pa **spodbuda**, da ohranja visoko raven kakovosti in sledljivosti.
- S tem sistemom se krepi ugled **slovenskega mleka kot varnega, preglednega in odgovornega proizvoda**, pridelanega z znanjem in tradicijo.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

- V zadnjih desetletjih se potrošniki vse bolj zavedajo pomena zdrave prehrane, trajnostne pridelave hrane in vpliva živinoreje na okolje. Ekološko mleko predstavlja eno izmed živil, kjer sta okoljski vidik in potencialni vpliv na zdravje tesno povezana. Namen seminarja je raziskati, kakšne koristi prinaša ekološko mleko potrošnikom, ter razjasniti, ali se resnično razlikuje od konvencionalnega mleka.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. IZBRANA KAKOVOST – pridelava mleka

Sistem **Izbrana kakovost – Slovenija** je nacionalna shema kakovosti, ki potrošnikom zagotavlja, da je mleko pridelano, predelano in pakirano v Sloveniji ter da izpolnjuje višje standarde kakovosti od zakonsko zahtevanih. V okviru te sheme je pridelava mleka podvržena natančno določenim pravilom, ki zagotavljajo sledljivost, varnost, dobrobit živali in nadpovprečno kakovost surovine.

V nadaljevanju so razširjena glavna področja pridelave, ki jih shema *Izbrana kakovost* posebej ureja in zahteva.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. IZBRANA KAKOVOST – pridelava mleka

2.1. Kakovost krme in njena sledljivost

Krma predstavlja temelj kakovosti mleka. V sistemu Izbrana kakovost velja:

vsaj 70 % krme mora biti slovenskega izvora,

prednost imajo travno-deteljne mešanice, lucerna, domača silaža in seno,

prepovedano je uporabljati krmo, ki vsebuje GSO,

v krmo je dovoljeno vključevati le registrirane in preverjene dodatke.

Sledljivost krme je strogo nadzorovana: kmet mora voditi evidence o košnji, sušenju, siliranju, nakupih krmil ter uporabi mineralno-vitaminskih dodatkov. Kakovost krme neposredno vpliva na vsebnost maščobnih kislin, vitaminov, mineralov in beljakovin v mleku.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. IZBRANA KAKOVOST – pridelava mleka

2.2. Dobrobit živali kot temelj standarda

Shema Izbrana kakovost daje velik poudarek dobrobiti živali. Smernice vključujejo:

zadostno velik bivalni prostor, ki omogoča naravno vedenje krav,

primerna ležišča (guma, slama, žagovina) in dobro prezračevanje v hlevih,

redno pašo, ko dopuščajo vremenske razmere,

minimalizirano uporabo antibiotikov, le ob nujnem veterinarskem zdravljenju,

obvezne postopke za preprečevanje stresa živali (primerna oskrba, mirna molža, redno gibanje).

Bolje počutje in nižji stres pri živalih se odražata v stabilnejši in višji kakovosti mleka, manjših nihanjih v vsebnosti beljakovin ter boljši mikrobiološki sliki mleka.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. IZBRANA KAKOVOST – pridelava mleka

2.3. Higiena molže in ravnanja z mlekom

Strogi higienski standardi so ključni za shemo Izbrana kakovost. Ti vključujejo:

čistočo molzišča, opreme in prostorov pred vsako molžo,

redno analizo mleka na mikroorganizme, somatske celice in ostanke zdravil,

hitro ohlajanje mleka na 4 °C takoj po molži,

preprečevanje kontaminacije z vodo ali tujki,

minimalno število somatskih celic, ki mora biti **znatno nižje** od EU standarda.

Kmet mora obvezno voditi evidence o čiščenju opreme in molžnih sistemov ter imeti urejen načrt ravnanja v primeru zdravstvenih težav živali.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. IZBRANA KAKOVOST – pridelava mleka

2.4. Sledljivost od kmetije do mlekarne

Ena ključnih prednosti sistema **Izbrana kakovost – mleko** je popolna sledljivost celotne verige. To pomeni:

mleko je pridelano in zbrano **izključno na slovenskih kmetijah**,

prevoz mleka mora biti posebej evidentiran,

vsaka serija mleka je označena s kodo izvora,

mleko je predelano in pakirano v Sloveniji,

potrošnik z oznako »Izbrana kakovost – Slovenija« prejme zagotovilo o domačem poreklu.

Sledljivost omogoča večjo varnost živil in boljši nadzor nad kakovostjo surovine.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. IZBRANA KAKOVOST – pridelava mleka

2.5. Okoljska odgovornost pridelave

Sistem Izbrana kakovost vključuje tudi okoljske standarde:

spodbujanje **manj intenzivne reje** in ohranjanje travniških površin,

zmanjšanje porabe energije pri pridelavi in hlajenju mleka,

omejevanje onesnaževanja tal in vodnih virov,

zahteve glede ustreznega ravnanja z gnojem in gnojevko,

uvajanje sonaravnih, trajnostnih praks.

Tak pristop prispeva k ohranjanju kakovostnega okolja, naravnih virov in dolgoročno vzdržnega razvoja slovenskega kmetijstva.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. IZBRANA KAKOVOST – pridelava mleka

2.6. Kakovost in varnost surovega mleka

Mleko, vključeno v shemo Izbrana kakovost, mora imeti:

višjo vsebnost **beljakovin** in **maščob**,

nižje število mikroorganizmov,

nizko število somatskih celic,

stabilen okus, barvo in aromo,

brez ostankov antibiotikov, pesticidov ali drugih kontaminantov.

Redne kontrole izvajajo kmetijske organizacije, laboratoriji, veterinarske službe in mlekarne.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. IZBRANA KAKOVOST – pridelava mleka

Sklep

Shema **Izbrana kakovost – pridelava mleka** predstavlja nadstandardno raven pridelave, ki presega običajne zakonske zahteve in postavlja slovensko mleko med kakovostnejše v EU prostoru. Z dodatnimi merili, kot so dobrobit živali, sledljivost, domača krma in strogi higienski kriteriji, zagotavlja mleko višje prehranske vrednosti, boljšega okusa ter večje varnosti za potrošnika.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

3. IZBRANA KAKOVOST – uporaba mleka v prehranski industriji

Mleko z oznako **Izbrana kakovost – Slovenija** predstavlja visoko kakovostno surovino, ki je zaradi nadpovprečnih standardov pridelave še posebej primerna za nadaljnjo predelavo v živilski industriji. Stabilna sestava, varnost in sledljivost izboljšujejo tehnološke lastnosti mleka ter zagotavljajo, da je končni izdelek vrhunski.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

3.1. Mleko kot osnovna surovina

Prednosti svežega mleka z oznako Izbrana kakovost

krajše transportne poti → večja svežina,

nižje tveganje za mikrobiološke spremembe,

stabilna vsebnost maščob in beljakovin → boljša uporabnost pri fermentaciji in sirarstvu.

Prednosti pasteriziranega mleka

zagotavlja mikrobiološko varnost,

ohranja večino hranil in senzoričnih lastnosti,

idealno za široko uporabo v industriji: jogurti, pudingi, napitki, skuta.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

3.2. Predelava mleka v mlečne izdelke

Mlekarne, vključene v sistem Izbrana kakovost, uporabljajo mleko preverjene kakovosti, kar omogoča boljšo kontrolirano fermentacijo in tehnološko stabilnost.

Jogurti in fermentirani napitki

boljša gostota in tekstura zaradi stabilne vsebnosti beljakovin,
optimalno okolje za razvoj koristnih bakterij (*Lactobacillus*, *Bifidobacterium*),
daljša svežina in boljši okus.

Siri

mleko z višjim deležem beljakovin omogoča boljši izplen,
konsistentna maščobnost zagotavlja enotno strukturo,
manj nihanj v tehnoloških parametrih → manj napak v zorenju.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

3.2. Predelava mleka v mlečne izdelke

Maslo

homogena mlečna maščoba omogoča boljšo mazljivost, izboljšane senzorične lastnosti (aroma, barva).

Kefir

primerno mikrobiološko okolje za razvoj mešanih kultur, stabilna fermentacija brez nezaželenih odstopanj.

Sirootka

pomemben stranski produkt z visoko prehransko vrednostjo, koristi za športno in dietno prehrano (beljakovine sirotke, napitki).

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

3.3. Vpliv kakovosti surovine na končni izdelek

Kakovost surovega mleka določa:

strukturo izdelka (gostota, mazljivost, elastičnost),

spodobnost fermentacije (želen razvoj kultur),

senzorični profil (okus, aroma, barva),

trajnost in stabilnost izdelka,

donos v sirarski industriji (več suhe snovi → več izdelka).

Zato je shema Izbrana kakovost ključna za doseganje standardiziranih in vrhunskih mlečnih izdelkov.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

4. Mleko v kulinariki in prehrani

4.1. Prehranska vrednost mleka

Mleko je naravno hranilo, ki vsebuje:

visoko biološko vredne **beljakovine**,

kalcij, fosfor, kalij, magnezij,

vitamine **A, D, B2, B12**,

mlečno maščobo z dobro prebavljivostjo,

laktozo kot pomemben vir energije.

Mleko z oznako Izbrana kakovost zagotavlja stabilnost teh hranil, saj je surovina sveža, čista in tehnološko nadzorovana.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

4. Mleko v kulinariki in prehrani

4.2. Uporaba mleka v vsakodnevni prehrani

Mleko in mlečni izdelki se uporabljajo v:

zajtrkih (kosmiči, kava, kakav),

pripravi jedi (juhe, omake, gratinirane jedi),

slaščicah (kreme, pudingi, peciva),

športnih napitkih,

zdravi prehrani otrok in mladostnikov.

Izdelki z oznako Izbrana kakovost predstavljajo zaupanja vredno osnovo za vsestransko kulinarčno uporabo.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

4. Mleko v kulinariki in prehrani

4.3. Funkcionalni mlečni izdelki

Sodobni trendi kažejo na porast:

probiotičnih izdelkov (jogurti, kefir, acidofilno mleko),

beljakovinskih izdelkov (skyr, grški jogurt, whey napitki),

fermentiranih napitkov (kombinacija kultur in mleka),

izdelkov z dodano vrednostjo (omega-3 mleko, vitamini).

Kakovostno mleko je nujna surovina za razvoj takšnih funkcionalnih izdelkov.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

4. Mleko v kulinariki in prehrani

4.4. Mleko v športni prehrani in dietetiki

Sirootka in mlečne beljakovine so med najbolj cenjenimi v športni prehrani, saj:

pospešujejo regeneracijo,

prispevajo k povečanju mišične mase,

so hitro prebavljive.

V dietetiki se mleko uporablja kot:

lahko prebavljiv vir beljakovin,

vir kalcija za osteoporozo,

hrana za otroke in starostnike,

sestavina uravnoteženih jedilnikov.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

5. Inovacije in prihodnji trendi v mlečnem sektorju

5.1. Digitalizacija mlečne verige

Sistem Izbrana kakovost podpira digitalizacijo z namenom:

boljše **sledljivosti** (QR kode, elektronske evidence),

nadzora kakovosti v realnem času,

spremljanja zdravja živali,

optimizacije molže in hlajenja mleka.

To povečuje konkurenčnost slovenskih mlekarjev.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

5. Inovacije in prihodnji trendi v mlečnem sektorju

5.2. Alternativni mlečni izdelki in primerjava

Na tržišču so vse bolj prisotni:

rastlinski napitki (soja, oves, riž, mandelj),

mešani fermentirani napitki,

mlečni izdelki z nižjim deležem laktoze.

Kljub temu živalsko mleko z oznako Izbrana kakovost ostaja:

hranilno bogatejše,

boljšo beljakovinsko sestavo,

bolj primerno za predelavo,

pomembnejše v tradicionalni kulinariki.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

5. Inovacije in prihodnji trendi v mlečnem sektorju

5.3. Tržni trendi in pričakovanja potrošnikov

Potrošniki zahtevajo:

domače poreklo,

visoko kakovost,

jasne informacije in sledljivost,

funkcionalne izdelke,

trajnostno pridelavo.

Shema Izbrana kakovost uspešno odgovarja na vse te zahteve.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

6. Zaključek in razprava

6.1. Povzetek ključnih spoznanj

Shema **Izbrana kakovost – mleko** prinaša:
višjo kakovost surovega mleka,
boljše predelovalne lastnosti,
popolno sledljivost in varnost,
podporo slovenskemu kmetijstvu,
kakovostne, zaupanja vredne izdelke za potrošnike.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

6. Zaključek in razprava

6.2. Odgovori na vprašanja in razprava

Možna področja vprašanj:

vpliv krme na kakovost,

nadzor v shemi Izbrana kakovost,

vpliv mleka na zdravje,

prihodnost slovenskega mlekarstva,

primerjava z drugimi shemami kakovosti.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

6. Zaključek in razprava

6.3. Povezovanje mlečne verige – od kmeta do potrošnika

Razprava lahko osvetli:

pomen lokalnih dobavnih verig,

krepitev zaupanja med pridelovalci, predelovalci in kupci,

povezovanje regijskih blagovnih znamk,

trajnostni razvoj podeželja.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

6. Zaključek in razprava

6.3. Povezovanje mlečne verige – od kmeta do potrošnika

Razprava lahko osvetli:

pomen lokalnih dobavnih verig,

krepitev zaupanja med pridelovalci, predelovalci in kupci,

povezovanje regijskih blagovnih znamk,

trajnostni razvoj podeželja.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

Zaključek – Izbrana kakovost kot zaveza prihodnosti

Skupaj gradimo zaupanje v slovensko hrano.

Hvala za pozornost!!

Financira
Evropska unija

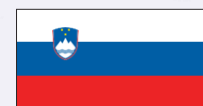
SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

Zaključek – Izbrana kakovost kot zaveza prihodnosti

- Dogodek je sofinanciran iz sredstev Evropske unije – Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja v okviru Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027.
- Hvala za sodelovanje in podporo slovenskemu mleku z oznako »Izbrana kakovost – Slovenija«!
- <https://izbranomleko.si>

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA